

93
A

INTAON AL LOCHENN.

Er bed-mân nak aour nak arc'hant
N'ho deus biskoas staghet ya c'halon ;
N'hont nemert eur c'hès païsant,
Hevrus he voann em c'hondition ;
Mais va fried karantezus
Hirio a gollân , pebès ankenn !
Goëlet a n'hôn ket malhevrus ?
Chuec'h krouadur am eus em lochenn.

D'ar c'houls ma voa béo va friet ,
He furnés a charme va c'halon ;
Va bugale eus va c'haret ,
A roé din konsolation ;
Bep eil oll he pokenn déze ,
Un tad hevrussoc'h na vo bikenn ,
Dre ho jestou tenèr bermè
He voann hevrus ebars em lochenn.

Da vintin , pa zan d'am parkou
Adare da gommans va devès ,
He lesan va bugaligou
Eus va zi da ghémérad evès ,
Ha da noz , pa deuân-en dro ,
Evit va distrei eus va ankenn
En em stardont off var va zro ,
D'am c'honsoli ebars em lochenn.

Bras voa va laouénidighès
Pa vijenn er ghèr gant va ziad ,
Bremâñ pa velan va merc'h kès
An dour a deu var va daoulagad ;
Seblantout a ra din bepret
Goëlet he mam dener em c'hichenn ,
En despet d'ham c'heus diremet
Hon c'hoas hevrus ebars em lochenn.

O ma c'halfenn eb kaout miser
Sevel ha deski va bugale !
Me a halfé gant ann amser
Fortunia va merc'hik martese ;

Neuse va fautret a veo bras ,
Barrek da labourad un dachenn ,
Em chozni mén a hallo c'hoas
Beza hevrus ebars em lochenn.

Hevrus meurbed me n'em gavo
P'ho goëlin ho c'hounit ho bara ,
Neuze pa deuio ar maro
Eus ar vuez-mán d'am diliavra ,
Va minnionet am eiterro
Gant va fried pe eh e'c'hichenn ,
A va bugale a ranño
Va zam tieghes à va lochenn .

VIOATVII

L'abbé Fois MC^{le} Cléch

KOLLADENN HE VAM, PE MOUMOUN HE VAM.

Un autrou bras demeus a Frans ,
Den a vadou , den a noblans ,
En devo eur mab eus ar guëlla ,
Penner iaouank c'huëc'h pe seïz vloa ;
Pautrik beo bras ha cors grët mad ,
Lem a speret hak a lagad ,
Chautou poudek , eb krina tam ,
Evel ar ros , rus , guenn ha flam .
Karantezus ha paut séder ,
Skeldr a vouës a mestr kauséer .
Gant neubeutoc'h a siou mad
Eur mab a charmjè mam a tad .
Evel-se iveau he voa karet
Ar mab iaouank hak admirer .
Nak a beurs tad nak a beufs mam
Eus a netra n'enn dije blam ,
Leset he voa da heuill he benn
Evel ma vez eur golladen .

Un deiz coucoude ec'h arruas
Tra na voa arruët biskoas ,
Ma rankas an tad kontrolla
He vab , hak hen humilia .

N'eus mar abed Éskop ar vro,
Ho veza deut d'ober he dro.
Evit goëlet he eskopti,
A ziskennas hen ho zi,
Ha gant-an kals a gompannùnnès,
Tud a ilis ha tud a les.

Goëlad a rèd var fass pepagini
Penaus ne voad ket disourssi,
Dre ma tostaë poënt al leïn,
Evit renka kement a dreïn,
An daul a voa hir ha ledan,
Evelkent he voa re vian
Evit gallout lakad ont-hi
Kement-all a dud e zibri.

An autrou pa velas henkter
A zistroas eus he bennér
Hak a lavaras : Na vez quet prop
Lakat eus taul gant an Eskop
Eur paut divarv evel dout-te,
Sel mad eus baro an dud-se.
Ha kè da leïna , mar kères ,
Dar gheghin gant da vaghérès.

Ar paut , pa glevas kement-mân ,
N'ès ket kals a bostur ennâñ ;
Ruz he teuas evel ar goad
Betek guënnou he zaoulagat ;
Commans a rès da gunudal ,
Prest he voa dija da iudal.

Ar vam , p'her c'hleyas ho tesoli ,
A ziredas d'her c'honsoli .
Tao , emezi , te so paut-mad ;
Neus fors petra lavaro da dad
Te pezo aman un daul vian
Eus p'hini he leini da unan
Kals guëlloc'h evit pa vijès
Eus taul gant ar gompannùnnès .
Mad , emezi , savit raktal
Un daul dar paud en traon ar sal ,
Ha roit dezan , ma veo kontint ,
Kement tra hen deveo c'hoant .
Evel-se he teuas a benn
Da lakad peoc'h er goñadenn .

Ar pes he devoa lavaret
Eb koli amser a voë gret.
Roët he voë dezan da leïna
Souben trempet , kik ha bara ,
Ragout , rost , diservich fin ,
Ha da efa chist ha guin.

Eur c'haiz bris a voa er sal
Tro-var-dro hò tresséal ,
Hak a esséas gant he droad
Cbacha un tam divar he blad .
Ar paut pa voa hen humor falli ,
Na voa ket en gout da farsai ,
Ha gant al loa ma voa hò tilbri
He skoas un taul var e fri .
Ar c'has prim a iès a drén
Rak an taulik a voüé krén ,
Ha ma n'hén dije kiset buan
Hen dije daou couls hac unap .
En keit a mac'h ijé he benn ,
Ar paut a gomsas evelenn :
Hit duse , emezan autrou kaz ,
Da leïna eus an dant vras ;
C'hui martese a vezop prop
En tal va zad hak an eskop ,
Deoc'h-hu , nebaon , he veo grët plass ,
Rak c'hui so baro var ho fass .

Evel ma komse var bouës he benn
He voë klevèt ar brezeghenn .
Ar c'hoars a savas eus an daul ,
An oll a gave he voa draul ;
Beleïenn ha tud a justis ,
Tout he kavent he voa iskhis
Hen divije kenn abret
Ar mabik kement a speret .

A e'houde an tad hak ar vam
Na haljont pelloc'h debri tam ,
Kement ho devoa a blijadur
Ho klevat meuli ho e'hrouadur .
Ar vam a grogas en he faut ,
A roas kant pok var he chaut ,
Ha mar boa arauk he e'holladenn ,
Goude he voë he idol krenn .

Pabbé G. M. Clerh.
— Réédité dans Feuilleton de la Bretagne
en 1869 p. 332..

KINIAD

*Entre daou Bastor eus a bere unan a rank
mont er mès ar vro, hak un all a hell chom
er ghèr goude eur brezel entre kenvroïs.*

TITYR HA MELIBEE

MELIBEE.

Dindan eur vezen sau goloët a zeillou,
Tityr, he m'oc'h trankil ho son ar biniou,
Ha ni rank sivoas demp mont pell eus ar vro-ma,
Hor mam-bro, ar parkou a gariemp ar muia !
C'hui, Tityr, en keit-se, en disshéol ha diskuis,
A zesk d'ar c'hoajou-ma hano Amaryllis.

TITYR.

Un Doue, Melibee, hen deus grët din grassou ;
Rag da vikenn he veo en touès va Douéou ,
Hak an auteriou sagr en he honor savet
Gant goad va ain munud liès a veo trempet.
Hén dre he drugarez eo hén deus va leset
Da chom ebars em bro da zivoal va dênvret ;
Hak evel ma velit he ro c'hoas konje diù
Da son ar biniou var an ton ma kirin .

MELIBEE.

N'em eus ket a avi ; muiooth am eus a souès !
En kreis an oll drubuill a veler en hon touès !
Goëlad a rit, Tityr, en despet d'am c'hlêvet ,
He rankan da bell-bro mont da gass va dêvet.
Setu un dânvades am heuill gant cals a boan ;
Ase var ar roc'h noas he deus leusket daou oan ;
Va esperans he voant, hak hint abandonet
En kreis ar c'hoat kelvez, el lec'h ma voant ganet.

Ar poaniou-se so bet diskleriet aliès
Din dre gals a skoäriou ma lakajen evès.
Sonch am eus meur a vech da veza bet goelet
Ar gurun eus au è var guez dero kuëzet ;
Divar eur goz-kleuzen , ebars en hor c'hoajou ,
He deus ho diskleriet ar vran a voall-ghelou .
Kousgoude , ô Tityr , din brenban livirit
Piou he zeo an Doue a bini he gomzit.

TITYR.

Sot avoallac'h he voaun , Melibee , da gredi
He voa ar ghèr a Rom hevel eus an hini
Da bini zomp kustum , entrezomp Pastoret ,
Da gass kenn aliès aïu hon dêñvedeset .
Kement hak ar chass bras mén grede'r re vian ,
Ha kement hak he vam em sonch he voa un oan !
Ar bras gant ar bian eyel-se gompare !
Mais dreist an oll ghériou Rom a sao heft he fenn
Hevel ar guëz cyprès azioc'h d'an alek
Pere gant an avel a blek hak a zisplek .

MELIBEE.

Perak ho poa kement a c'hoant da vont da Rom ?

TITYR.

Al liberte glaskenn ; di he voa èt da chom .
Grêt he deus abennfin eur sellik a druez
Eus eur c'hès ruzudik , arok fin he vuez ;
Arruët eo goudé he gortos pell amser ,
Pa voa louëd va baro dindan dorn ar barvier .
Eur vech m'am boë galët hanaout Amaryllis ,
Servich Galatea biskoas na c'hoantaïs ;
Rak ansao hen a rin , dindan Gallatea ,
Evit va liberte neb esperans n'am boa ,
Hak eus va zam danyez na haillenn kaout sourssi .
En despet ma kassenn kals viçtimou dezzi ,
Eus va louënet guella , ha kals a lès kaoulet ,
Eus an hini drussa , hevit-hi kaledet ,
Eus ar ghèr digar-se pa zistroënn d'ar ghèr ,
Biskoas gant an arc'hant va dorn na voë pouunner .

MELIBEE.

Bras voa , Amaryllis , ho ! bras he voa va souès
Ho velad da apkenn hak ho klevad da youës ,
Ho vont var zu n'evou ; ha da biou he virès
Ar frouës eus ar brankou a zivill a lesès ;

Ho , n'en deus mar abet , le Tityr , a vanke ,
Ar guez , ar funtuniou hak ar plant a kafve !

TITYR.

Petra a ragen-me ? ne haillenn sortial
Demeus va esklavach , na kavout en lec'h-all
En neblec'h Douéou evidon ken doughet .
An den iaouank-mad-se enón am eus goelet ,
Ha daouzek guëch ar biaoas divar lié auer'lou
He savo ar moghet demeus va victimou !
Hen , goude beza bet selaouët va fedenn
Hen deus bet diouzin kausëet evel-enn ?
Hit , pautrët , emezan , evel ma zec'h guëch-all ,
Er peuri ma kerfet da vessa ho chatal .

MELIBEE.

O , den-koz hevurus , c'hui chomo en ho pro ,
Ha ganec'h he chomo ho touar tro-var-dro !
Bras avoalc'h evidoc'h , petra , aak un tu
So goloët a veïn hak un all a benndu .
Ho saout prest dà ala er vrô-mân a chomo ,
Eb rancout mont da glask eur peuri disshano .
Gant re oc'h amezec nak he vez ar c'hlêvet ,
He chomo dibistik ho saot hak ho têvet .
O , den-koz hevurus , c'hui a c'hallo amân
Kaout ar freskadurès en pad tomder an ân .
A dost da rivierou pell-so hanavezet ,
Ha da funtuniou sagr da bere zoc'h boaset .
Amân c'hoas ar guënan eus ar c'harziad halek
A zisparti ho lod deus lod hoc'h amezek ,
Goude kaout er vleuënn ar mel ho deus klasket ,
Gant frôn ho diou eskel ho lakaï da gousket ;
Aman an deillaouaër a gleffot ho kana ,
En pad an domder-vras , pa veo oc'h cana .
Dindan ar c'harrek-vras , c'hoas mat bez sellaouët ,
He kleffer ho vaudal moues ar c'hudon raouët ,
Hak eus ar vezen oulm , divar ar brank huët ,
He klemo hirvoudus mouës trist an durzunel .

TITYR.

Ar c'haro he droad skân a savo'ta kentoc'h .
Eus ar c'hoajou en èr da heuri a zioc'h ;
Ar pesket a deuio eus a yoëlet ar mor
Noas-beo en tornotjou kent da glask ar sec'hor ;
Rivierou ar sao-hêol a deuio kent en dro
Da zoura ar c'huss-hêol , daou vil leo eus ho bro ,

**Evit na vez goëlet ho yankout da chom don
Ker bras madelezou ingravet em c'halon.**

MELIBEE.

Ha ni tud glac'haret , allas , a ranko mont
Da dreïna hon ankenn , darn dumân darn duhont ;
Darn ha iel d'an Affrik gant an héol da zevi ,
Darn en touès ar Scyet gant ar skorn da reudi ,
Darn all da enès Cret a iel da glask ho flass ,
Var bord stêr an Oax , he deus kement a gass ;
Pe a ielo pelloch da vro ar Vreizadet ,
Gant ar mor a bep tu eus ar bed distaghet .
Kenavo'ta , va bro , na koelin ken bikenn ,
Nak ar c'hoz-ti moudet en pini he kouskenn ,
C'hui va rouantelès ! Nan , nan , un den digar ,
Brezellour disvroat , hen devo an douar
Am eus-me labouret gant kement a sourssi !
Setu pegheït he kass daou rum bo'e bassoni !
Ken a goëz var ar bobl a bep sort malheuriou !
Setu ta evit piou hec'h hadomp hor parcou !
Melibee , kë breman , kë dastum pis da ber ,
Kempenn da vinien , lak'a nezi a skoërl
Kersit , kersit , va ghevri , ghevri bet hevrus guech-all ,
Na ganin mui guersjou pa vin eus ho tivoal !
O , va dënvedigou , n'ho koëlin mui bikenn
A grab eus ar rehier ho peuri ar glasjen !
Nan , va ghevrigou paour , va daou lagad pelloch'i ,
A zindan ar bod glas na vellint ac'hanoe'h ,
Ho krigniat ar cytis pa zigor he bleuenn ,
Pe ar bourjon c'huero a bous an haleghenn .

TITYR.

Er vro-ma , kousgoude , c'hui hallo c'hoas fennoz
Chom ebars em zi-mé da ghemerat repos ;
Avalou douss am eus da rei dec'h , mar keret ,
Kistin poaset en dour kâ kals a lès kaoulet .
Demp ac'hann , poënt eo mont ; dija divar bep kér
He veler ar moghet ho tibrada en èr ,
Hak ar skeud a ziskenn eus an huënnou
En em astenn dija hir ~~var~~ var an tachennou .

FIN.

L'abbé Fois Mié Cléch,
ancien R^e de Plougastel-